

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Opolu

LOP.410.1.5.2025

**Pani
Anna Radlak
Dyrektor
Miejskie Centrum Świadczeń
w Opolu
ul. płk. Witolda Pileckiego 1
45-331 Opole**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

zmienione zgodnie z treścią uchwały nr KPK-KPO.441.77.2025
Komisji Rozstrzygającej z dnia 26 maja 2025 r.

P/25/001 – Wykonanie budżetu państwa w 2024 r. – wykorzystanie dotacji celowej z budżetu państwa na zadanie z zakresu administracji rządowej dotyczące wypłaty bonu energetycznego

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Miejskie Centrum Świadczeń w Opolu, ul. płk. Witolda Pileckiego 1, 45-331 Opole
Kierownik jednostki kontrolowanej	Anna Radlak, Dyrektor Miejskiego Centrum Świadczeń ¹ , od 1 grudnia 2011 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Ocena wykorzystania dotacji celowej z budżetu państwa na zadanie z zakresu administracji rządowej dotyczące wypłaty bonu energetycznego
Okres objęty kontrolą	Rok 2024 oraz okres wcześniejszy i późniejszy, w którym miały miejsce działania lub zaniechania związane z planowaniem i wykonaniem ustawy budżetowej na rok 2024. W przypadku konieczności porównania niektórych danych z danymi za lata 2021-2023 okres kontroli obejmuje również te lata
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Opolu
Kontroler	Agnieszka Haba, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOP/13/2025 z 9 stycznia 2025 r.

(akta kontroli str. 1)

¹ Dalej: Dyrektor.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli Celem kontroli było dokonanie oceny pod względem legalności, rzetelności i gospodarności wykorzystania przez Gminę Miasto Opole – Miejskie Centrum Świadczeń w Opolu³ dotacji celowej z budżetu państwa przekazanej za pośrednictwem części 85/16 – *Województwo opolskie* budżetu państwa na realizację zadania z zakresu administracji rządowej dotyczącego wypłaty bonu energetycznego.

Zakres kontroli Podstawą sformułowania oceny wymienionego wyżej obszaru były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych:

- szczegółowe badanie próby wniosków o wypłatę bonu energetycznego w zakresie terminowości i rzetelności ich rozpatrywania,
- weryfikacja wypłat bonu energetycznego,
- analiza prawidłowości i terminowości sporządzenia rozliczenia otrzymanej dotacji na wypłatę bonu energetycznego.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części *IV. Opis ustalonego stanu faktycznego*.

III. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA NIK ocenia pozytywnie wykorzystanie dotacji celowej z budżetu państwa na realizację zadania z zakresu administracji rządowej dotyczącego wypłaty bonu energetycznego.

Dyrektor MCŚ podjęła działania zapewniające – w oparciu o przepisy ustawy z dnia 23 maja 2024 r. o bonie energetycznym oraz o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia cen energii elektrycznej, gazu ziemnego i ciepła systemowego⁵, ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych⁶ oraz ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego⁷ – rzetelną weryfikację 3 044 złożonych wniosków o bon energetyczny. We wszystkich sprawach, w których weryfikacja wniosku wymagała przekroczenia wskazanego w art. 4 ust. 5 ustawy o bonie energetycznym terminu 60 dni, wyznaczono stronom nowy termin rozpatrzenia wniosku na podstawie przepisów art. 36 Kodeksu postępowania administracyjnego.

Dyrektor MCŚ podjęła, na podstawie art. 5 ust. 4 ustawy o bonie energetycznym, działania mające na celu zapewnienie środków na wypłatę ww. świadczenia. Z wyjątkiem sytuacji niezależnych od jednostki kontrolowanej wypłata bonu energetycznego następowała niezwłocznie i przed 1 stycznia 2025 r.

Środki finansowe na realizację zadania zleconego z zakresu administracji rządowej w postaci bonu energetycznego w kwocie 929,8 tys. zł (w ramach której 902,7 tys. zł stanowiły wypłacone świadczenia) wydatkowano w sposób zgodny z przepisami ustawy o bonie energetycznym. Rzetelnie sporządzone rozliczenie

³ Dalej: MCŚ lub Centrum.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dz. U. poz. 859, ze zm.; dalej: ustawa o bonie energetycznym.

⁶ Dz. U. z 2024 r. poz. 323, ze zm.

⁷ Dz. U. z 2024 r. poz. 572.

przedmiotowych środków, Dyrektor MCS przekazała Wojewodzie Opolskiemu w terminie określonym w art. 6 ust. 2 ustawy o bonie energetycznym.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

Wykorzystanie dotacji celowej z budżetu państwa na zadanie z zakresu administracji rządowej dotyczące wypłaty bonu energetycznego

Opis stanu faktycznego

1. MCS wykonywało zadania z zakresu administracji rządowej dotyczące wypłaty bonu energetycznego, o którym mowa w przepisach ustawy o bonie energetycznym. Rada Miasta Opola powierzyła MCS wykonanie tych zadań na podstawie § 2 pkt 17 uchwały nr X/143/11 Rady Miasta Opola z dnia 26 maja 2011 r. w sprawie utworzenia jednostki organizacyjnej Miasta Opola pod nazwą Miejskie Centrum Świadczeń w Opolu oraz upoważnienia Dyrektora Miejskiego Centrum Świadczeń w Opolu do załatwiania indywidualnych spraw w zakresie dodatków mieszkaniowych, dodatków energetycznych i dopłat do czynszu⁸ oraz § 3 pkt 17 statutu tej jednostki⁹.

W 2024 r. do MCS wpłynęły 3 044 wnioski o wypłatę bonu energetycznego, w tym 3 038¹⁰ w okresie od 1 sierpnia do 30 września 2024 r., tj. w terminie określonym w art. 3 ust. 1 ustawy o bonie energetycznym. Spośród pozostałych sześciu wniosków jeden wpłynął przed, a pięć pozostałych – po upływie ustawowego terminu¹¹.

(akta kontroli str. 2-4, 136-137, 240-245, 251-253, 412-514, 770-773)

2. Spośród 2 028 wniosków rozpatrzonych w terminie 60 dni, określonym w art. 4 ust. 5 ustawy o bonie energetycznym, 1 794¹² dotyczyło przyznania świadczenia w podstawowej wysokości, a 234¹³ – świadczenia w podwyższonej wysokości¹⁴.

W ww. terminie pozytywnie rozpatrzono 1 950 wniosków¹⁵, natomiast decyzję odmawiającą przyznania bonu energetycznego wydano w odniesieniu do 78 wniosków¹⁶.

(akta kontroli str. 240-245, 360-395, 616-634)

⁸ Dz. Urz. Woj. Opolskiego z 2021 r. poz. 1927, ze zm.

⁹ Stanowiącego załącznik do uchwały nr IV/43/24 Rady Miasta Opola z dnia 4 lipca 2024 r. zmieniającej uchwałę w sprawie utworzenia jednostki organizacyjnej Miasta Opola pod nazwą Miejskie Centrum Świadczeń w Opolu oraz upoważnienia Dyrektora Miejskiego Centrum Świadczeń w Opolu do załatwiania indywidualnych spraw w zakresie dodatków mieszkaniowych, dodatków energetycznych i dopłat do czynszu (Dz. Urz. Woj. Opolskiego poz. 1926).

¹⁰ W tym 2 634 wniosków o przyznanie bonu energetycznego oraz 404 wnioski o przyznanie bonu energetycznego w podwyższonej kwocie.

¹¹ Wnioski złożone odpowiednio: a/ 30 lipca 2024 r., b/ 1 października 2024 r., c/ 3 października 2024 r., d/ 25 października 2024 r., e/ 5 listopada 2024 r. oraz f/ 15 listopada 2024 r.

¹² W tym 1 728 wniosków rozpatrzonych pozytywnie, a 66 – negatywnie.

¹³ W tym 222 wnioski rozpatrzone pozytywnie, a 12 – negatywnie.

¹⁴ Według danych na 31 stycznia 2025 r. rozpatrzonych zostało 2 620 wniosków, w tym 2 279 wniosków o wypłatę bonu energetycznego w podstawowej wysokości oraz 341 wniosków o wypłatę świadczenia podwyższonego.

¹⁵ W tym 1 728 wniosków o bon energetyczny oraz 222 wnioski o bon energetyczny w podwyższonej wysokości.

¹⁶ W tym 66 wniosków o bon energetyczny oraz 12 wniosków o bon energetyczny w podwyższonej kwocie.

3. Po upływie 60 dni od daty prawidłowo złożonego wniosku rozpatrzono 592 wnioski¹⁷, w tym 382 pozytywnie, a w odniesieniu do 210 wniosków odmówiono przyznania bonu energetycznego.

We wszystkich ww. postępowaniach termin do załatwienia sprawy został przedłużony zgodnie z wymogiem wynikającym z art. 36 Kodeksu postępowania administracyjnego. W kontrolowanej jednostce nie stwierdzono przypadków wstrzymania przez organ rozpatrywania wniosków o bon energetyczny ze względu na brak środków na wypłatę tego świadczenia.

Przyczyny przedłużenia postępowań nie były zawinione przez kontrolowaną jednostkę. Obejmowały one w szczególności: w 276 sprawach konieczność przeprowadzenia pogłębionej weryfikacji wniosków¹⁸, w 172 – konieczność uzupełnienia wniosków, a w 100 przypadkach znaczną liczbę równolegle prowadzonych spraw¹⁹.

(akta kontroli str. 240-245, 360-395)

4. Spośród ogólnej liczby otrzymanych 3 044 wniosków o bon energetyczny 105 pozostawiono bez rozpoznania, w tym: a/ 101 – z powodu braku reakcji strony na wystosowane wezwanie, b/ trzy – z powodu złożenia ich po terminie określonym w art. 3 ust. 1 ustawy o bonie energetycznym (tj. po 30 września²⁰), c/ jeden – ze względu na wskazanie we wniosku nieistniejącego adresu. W jednostce nie wystąpiły sytuacje rozpatrzenia wniosków, które wpłynęły po 30 września 2024 r.

(akta kontroli str. 142-154, 240-245, 336-338)

5. Według stanu na 31 grudnia 2024 r. do rozpatrzenia pozostawało 380 terminowo złożonych wniosków, w tym 313 wniosków o bon energetyczny oraz 67 wniosków o to świadczenie w podwyższonej kwocie.

(akta kontroli str. 240-245)

6. Według stanu na 31 stycznia 2025 r. do rozpatrzenia pozostawały 152 wnioski złożone w terminie, w tym 124 wnioski o bon energetyczny oraz 28 wniosków o przyznanie tego świadczenia w podwyższonej kwocie.

Dyrektor MCS wyjaśniła, że brak rozpatrzenia tych wniosków był wynikiem: *1/ bieżących terminów w postępowaniach administracyjnych (np. art. 10 czy*

¹⁷ W tym 485 wnioski o bon energetyczny oraz 107 wniosków o świadczenie podwyższone.

¹⁸ W tym: a/ oczekiwaniem na odpowiedź z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych – w 88 sprawach (ponadto w czterech sprawach przyczynę przedłużenia terminu stanowiło również oczekiwanie na odpowiedź z właściwego Urzędu Skarbowego), b/ oczekiwaniem na odpowiedź z Urzędu Skarbowego – w 14 sprawach, c/ oczekiwaniem na odpowiedź z Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji – w 11 sprawach, d/ oczekiwaniem na odpowiedź z Wojskowego Biura Emerytalnego – w czterech sprawach, e/ oczekiwaniem na odpowiedź z Biura Emerytalnego Służby Więziennej – w dwóch sprawach, f/ koniecznością zebrania dodatkowego materiału dowodowego – w pięciu sprawach, g/ trwającym postępowaniem wyjaśniającym dotyczącym składu gospodarstwa domowego – w jednej sprawie, h/ uprawnieniem strony do zapoznania się z aktami sprawy na podstawie art. 79a i art. 10 Kodeksu postępowania administracyjnego – w 151 sprawach (w tym w trzech sprawach przyczynę stanowiło również: a/ oczekiwanie na odpowiedź z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych – w dwóch przypadkach, b/ znaczna ilość równolegle prowadzonych spraw – w jednym przypadku).

¹⁹ W tym m.in. wynikających z wejścia w życie przepisów ustawy z dnia 25 września 2024 r. o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. poz. 1494).

²⁰ Wedle danych z elektronicznych baz danych po 30 września 2024 r. wpłynęło pięć wniosków (trzy wnioski złożone na podstawie art. 2 ust. 7 ustawy o bonie energetycznym oraz dwa wnioski złożone na podstawie art. 2 ust. 8 tej ustawy), przy czym dwa spośród nich stanowiły wnioski o korektę bonu energetycznego złożone na podstawie art. 4 ust. 7 ww. ustawy.

art. 79a KPA), których nie da się przyspieszyć; 2/ konieczności realizacji innych zadań od stycznia br. dotyczących zmiany kwot przyznanych świadczeń pielęgnacyjnych (ok. 600 dodatkowych postępowań wszczętych z urzędu w styczniu z tego powodu); 3/ oczekiwania na zwrotne potwierdzenie odbioru lub rozpatrzenie reklamacji zwrotnych potwierdzeń odbioru przez Poczta Polską; 4/ długiego czasu oczekiwania na odpowiedź z ZUS w sprawie składek na ubezpieczenie zdrowotne i społeczne (nawet miesiąc). Powyższe wyjaśnienia były zgodne z treścią wyjaśnień Dyrektora MCŚ przekazanych Wojewodzie Opolskiemu 17 stycznia 2025 r.²¹

(akta kontroli str. 339-341, 348-354, 410)

7. Według danych zawartych w rozliczeniu dotacji celowej przekazanym Wojewodzie Opolskiemu²² bon energetyczny wypłacono po rozpatrzeniu ogółem 2 277 wniosków. Spośród wszystkich przyznanych świadczeń 1 257 wypłacono w terminie 7 dni od pozytywnego rozpatrzenia wniosku, a 1 020 – w terminie od 8 do 110 dni po jego przyznaniu, przy czym w 1 019 sprawach wypłata następowała po upływie 7 dni, co wynikało z przekazania MCŚ środków finansowych na realizację przedmiotowego zadania 18 października 2024 r.

(akta kontroli str. 100-113, 117-120, 161-239)

8. Spośród wniosków pozytywnie rozpatrzonych do 31 stycznia 2025 r. świadczenie nie zostało wypłacone 63 wnioskodawcom²³.

W związku z niezakończeniem w 2024 r. zadania polegającego na wypłacie bonu energetycznego Dyrektor MCŚ skierowała 2 stycznia 2025 r. pismo do Wojewody Opolskiego z prośbą o przyznanie dotacji na 2025 r. w kwocie 50 tys. zł.

W odpowiedzi na pismo Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej w Opolskim Urzędzie Wojewódzkim²⁴, Dyrektor MCŚ 4 lutego 2025 r. skierowała do Wojewody Opolskiego wniosek o przyznanie środków na realizację bonu energetycznego w ww. przypadkach. Do 10 lutego 2025 r. przedmiotowe środki finansowe nie zostały przekazane.

(akta kontroli str. 339-347, 353-355, 359)

9. Badanie przeprowadzone na próbie 50 spraw związanych z rozpatrywaniem wniosków o bon energetyczny²⁵ wykazało, że w trakcie prowadzonych postępowań podejmowano – na podstawie przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego i ustawy o świadczeniach rodzinnych – czynności mające na celu weryfikację danych zawartych w złożonych wnioskach.

Postępowania były prowadzone zgodnie z wymogami wynikającymi z art. 4 ust. 2 ustawy o bonie energetycznym, tj. przy wykorzystaniu m.in. danych

²¹ Przedmiotowe pismo stanowiło odpowiedź na pismo Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego znak PS.II.3146.6.1.2025.MK z 14 stycznia 2025 r.

²² Informacja o wypłacie bonu energetycznego za okres od 1 lipca do 31 grudnia 2024 r. przekazana przez działającego z upoważnienia Prezydenta Miasta Opola Dyrektora MCŚ 23 stycznia 2025 r. Wojewodzie Opolskiemu na podstawie art. 6 ust. 2 ustawy o bonie energetycznym oraz w odpowiedzi na pismo Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej w Opolskim Urzędzie Wojewódzkim w Opolu znak PS.II.0442.1.1.2025.MK z 22 stycznia 2025 r.

²³ W tym w 50 przypadkach wnioskowania o bon energetyczny w podstawowej wysokości i w 13 przypadkach wnioskowania o to świadczenie w podwyższonej kwocie. Spośród ww. wniosków 61 z nich rozpatrzono w 2025 r., a dwa 30 grudnia 2024 r. przy czym z uwagi na rozliczenia związane z zakończeniem roku budżetowego nie zostały one zrealizowane w 2024 r.

²⁴ Pismo znak PS.II.3146.6.1.2025 z 22 stycznia 2025 r.

²⁵ Próba obejmowała: a/ 28 wniosków złożonych w pierwszej dekadzie sierpnia, b/ 12 wniosków o przyznanie bonu w podwyższonej wysokości, c/ 10 wniosków, w których wydano decyzję o odmowie przyznania świadczenia.

zgrupowanych w rejestrze PESEL, danych o wykorzystywanym źródle/źródłach ogrzewania zgromadzonych w Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków (CEEB), a także - przy wykorzystaniu Portalu Informacyjno-Usługowego *Emp@tia*. W ten sposób weryfikowano wnioski pod kątem liczby osób w gospodarstwie domowym oraz spełnienia kryterium dochodowego.

Podejmowanie czynności weryfikacyjnych zostało odzwierciedlone w dokumentacji, która była prowadzona dla każdej z objętych badaniem spraw. Spośród wniosków objętych próbą badawczą 30 rozpatrzono w terminie określonym w art. 4 ust. 5 ustawy o bonie energetycznym, a 20 wniosków – w terminie od 63 do 160 dni od wpływu wniosku, przy czym we wszystkich 20 przypadkach organ wyznaczył nowy termin rozpatrzenia sprawy na podstawie art. 36 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego.

(akta kontroli str. 248-250, 516-615)

Pracownicy rozpatrujący przedmiotowe wnioski wyjaśnili, że konieczność wyznaczenia nowego terminu załatwienia w tych sprawach wynikała ze znacznej ilości równolegle prowadzonych postępowań.

Powyższe potwierdziła Dyrektor MCS, informując w złożonych wyjaśnieniach, że: *wynikało to z natłoku obowiązków związanych z realizacją innych zadań, nieprzewidzianych na dzień wejścia w życie ustawy o bonie energetycznym oraz wejściem w życie ustawy (...) o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, w wyniku której musieliśmy wszcząć z urzędu kilkaset dodatkowych postępowań administracyjnych (projekt ustawy pojawił się we wrześniu)*. Dyrektor MCS wyjaśniła, że *a/ 23 pracowników zajmowało się stricte przyjmowaniem wniosków o bon energetyczny i ich rozpatrywaniem; b/ sprawy z ww. zakresu zostały przydzielone wszystkim pracownikom bez względu na fakt, czy będą na urloпах, czy nie, ze względu na obowiązujący w wydziałach system zastępstw; c/ pracownicy rozpatrujący wnioski o bon wykonywali te zadania równolegle ze swoimi zwykłymi obowiązkami; d/ na podstawie liczby wniosków o dodatek osłonowy (1 439 szt.) oszacowano możliwą liczbę wniosków o bon energetyczny; e/ jako dyrektor jednostki kontrolowałam na każdym etapie realizację zadania i na każdym etapie miałam pełną wiedzę na temat przebiegu jego realizacji*. Dyrektor MCS poinformowała też, że czynnikami, które miały wpływ na tempo rozpatrywania wniosków o bon były: *1/ nieuzasadnione odmowy udzielenia informacji przez ZUS o wysokości trzynastego i czternastego wynagrodzenia dla emerytów i rencistów w okresie pierwszych trzech tygodni sierpnia; 2/ problemy z platformą Empatia, która w trakcie rozpatrywania wniosków o bon uległa trzy razy awarii, w związku z czym nie można było rozpatrywać nie tylko wniosków o bon, ale także o świadczenia rodzinne oraz fundusz alimentacyjny; 3/ podwyższenie świadczeń alimentacyjnych na gruncie ustawy z dnia 21 listopada 2024 r. o zmianie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów²⁶ (ustawa ta, zapowiadana latem ubiegłego roku, miała wejść w życie w czasie, który umożliwiłby nam podwyższenie świadczeń przy okazji wydawania decyzji na nowy okres świadczeniowy – 2024/2025 – tymczasem weszła w życie w drugiej połowie grudnia, co spowodowało, że na nowo należało wszcząć z urzędu postępowania w sprawie podwyższenia świadczeń z funduszu alimentacyjnego); 4/ powódź na jesieni 2024 r.*

²⁶ Dz. U. poz. 1827 (przypis NIK).

(12-13 września pracownicy nie wykonywali swoich zwykłych obowiązków z uwagi na konieczność przeniesienia akt z archiwum w związku z zagrożeniem zalania pomieszczeń, w których przechowywano te dokumenty).

(akta kontroli str. 254-308, 322-335, 396-410, 515, 635-658)

Dyrektor MCS pierwotnie uznała, iż liczba wniosków o bon energetyczny nie przekroczy 1 700 szt. Jej zdaniem znacznie większa liczba wniosków spowodowana była możliwością ich składania przez aplikację udostępnioną przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska. W opinii Dyrektora MCS aplikacja ta, pierwotnie przewidziana do składania wniosków o świadczenia nieoparte o kryteria dochodowe, nie jest przystosowana do składania wniosków, w których obowiązuje takie kryterium. Dyrektor MCS wskazała, że 90% wniosków z aplikacji wymagało wezwań, poprawiania lub wyjaśniania. Przy składaniu wniosku klient nie otrzymywał żadnej informacji, że bon energetyczny uzależniony jest od niewielkiego kryterium dochodowego. Skutkiem tego bardzo wiele wniosków zostało złożonych przez osoby, których dochody znacznie przekraczały kryterium, co potwierdza ogromna liczba odmów ze względu na przekroczenie dochodu. Dodatkowo aplikacja została skonstruowana tak, że wnioski były przysyłane na adresy elektroniczne urzędów gmin, a nie bezpośrednio do jednostek realizujących bon energetyczny, co spowodowało, że mieliśmy mniej czasu na ich rozpatrzenie.

W złożonych wyjaśnieniach Dyrektor MCS poinformowała również, że w związku ze spiętrzeniem zadań, w celu przyspieszenia wydawania decyzji i informacji dotyczących bonów, wraz ze swoim zastępcą, angażowała się w proces rozpatrywania wniosków, a także rozważała wprowadzenie pracy w nadgodzinach, wskazując: jednak wielkość kosztów na to nie pozwalała, a pracownicy byli już zmęczeni realizacją kolejnej tarczy (od połowy 2022 r. ciągle realizujemy jednorazowe zadania: poczynając od września 2022 r. – dodatek węglowy, 2022/2023 – dodatek do źródeł ciepła, 2023 – dodatek elektryczny, 2023/2024 – zwrot VAT za gaz, 2024 – dodatek osłonowy, 2024 – bon energetyczny; w większości przypadków ustawy wchodziły w życie bez jakiegokolwiek *vacatio legis*, które dałoby odrobinę czasu na przygotowanie się do realizacji zadania.).

Dyrektor MCS przekazała również informacje o liczbie wniosków o bon energetyczny z podziałem na dni ich wpływu. Spośród złożonych 3 038 wniosków: a/ od 1 do 9 sierpnia 2024 r. wpłynęło 861 wniosków (28,3%), b/ 30 września – 413 wniosków (13,6%).

(akta kontroli str. 322-335, 358, 396-411)

Ponadto Dyrektor MCS wskazała, że w okresie objętym kontrolą w związku z nowym zadaniem pn. bon energetyczny zwiększyłam zatrudnienie w MCS łącznie o trzy osoby (dwie osoby zostały zatrudnione w Wydziale Obsługi Klienta – podyktowane było to koniecznością obsługi zwiększonej liczby klientów – oraz jedna w Wydziale Świadczeń Rodzinnych. Jednocześnie podkreśliła, że osoba ta miała już pewne doświadczenie w zakresie przyznawania świadczeń oraz stosowania KPA. W innym przypadku nie zatrudniłabym nikogo, ponieważ z mojego doświadczenia wynika, że nauka KPA trwa około trzy lata, więc zatrudnienie kogoś bez doświadczenia w tym zakresie stwarzałoby poważne niebezpieczeństwo błędnych decyzji, a co za tym idzie, złe wydatkowanej dotacji. Obecne realia rynku pracy również nie dają gwarancji, że ktoś z tak wąskim doświadczeniem zdecyduje się na pracę na umowę na czas określony (nie rozważałam zatrudnienia na stałe, ponieważ bon jest zadaniem jednorazowym i relatywnie krótkoterminowym). Dyrektor MCS podkreśliła również, że 3% łącznej kwoty dotacji wypłaconych gminie na obsługę

tęgo zadania (tj. 27,1 tys. zł) to kwota zbyt mała, aby zatrudnić i wyszkolić na czas dostateczną liczbę osób, które zajmowałyby się tylko i wyłącznie bonem. Kwota ta została wydatkowana na: program do obsługi bonów (prawie 10 tys. zł), formularze wniosków (ponad 3 tys. zł), szkolenie z obsługi programu (2 tys. zł), reszta przeznaczona została na wynagrodzenia oraz pochodne. Pozostałe koszty (co najmniej 66,4 tys. zł) zostały pokryte ze środków własnych jednostki.

(akta kontroli str. 322-335, 358)

10. Dyrektor MCŚ podjęła działania mające na celu zapewnienie środków na wypłatę bonu energetycznego.

Wniosek o przekazanie dotacji celowej z budżetu państwa na finansowanie wypłat bonu energetycznego w kwocie 515 tys. zł dwukrotnie (8 i 13 sierpnia 2024 r.) został przekazany Wojewodzie Opolskiemu²⁷. Kwota wskazana we wniosku obejmowała środki na wypłatę świadczeń (500 tys. zł) oraz koszty wypłaty bonu energetycznego (15 tys. zł, tj. 3% kwoty świadczeń).

Dyrektor MCŚ 9 września 2024 r. w odpowiedzi na pismo²⁸ Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego złożyła korektę przedmiotowego wniosku na kwotę 906,7 tys. zł, w ramach której 880,3 tys. zł stanowiły środki na wypłatę świadczeń, a 26,4 tys. zł (3%) – koszty ich wypłaty.

Dyrektor MCŚ 17 września 2024 r. zwróciła się do Wojewody Opolskiego o udzielenie informacji dotyczących terminu, w którym przekazane zostaną środki na wypłatę bonu energetycznego. W odpowiedzi udzielonej przez Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego 27 września 2024 r. poinformowano kontrolowaną jednostkę, że *na dzień dzisiejszy Wojewoda Opolski nie posiada środków na realizację przez gminy bonu energetycznego*. W piśmie tym zawarto również informację o skierowaniu przez Wojewodę Opolskiego do Ministerstwa Klimatu i Środowiska zapytania o *termin przekazania środków finansowych na wypłaty bonu energetycznego* oraz zapewnienie o niezwłocznym przekazaniu otrzymanej informacji.

W okresie od 10 października 2024 r. do 14 listopada 2024 r. Dyrektor MCŚ złożyła, za pośrednictwem Centralnej Aplikacji Statystycznej, trzy zapotrzebowania na środki finansowe na realizację wypłat bonu energetycznego na łączną kwotę 880,3 tys. zł²⁹, przy czym 14 listopada 2024 r. Dyrektor MCŚ zwróciła się o zwiększenie dotacji na realizację przedmiotowego zadania o kwotę 150 tys. zł.

(akta kontroli str. 61-99)

Środki przeznaczone na sfinansowanie wypłat bonu energetycznego oraz kosztów obsługi ww. zadania do dnia przeprowadzenia czynności kontrolnych przekazano na rachunek Gminy Miasta Opole w dwóch transzach: a/ 14 października 2024 r. kwotę 906,7 tys. zł³⁰ (na rachunek bankowy MCŚ

²⁷ Wnioski stanowiły odpowiedź na pismo Wojewody Opolskiego znak PS.II.3146.43.1.2024.MK z 7 sierpnia 2024 r. oraz z 12 sierpnia 2024 r. Kwota wskazana we wnioskach nie uległa zmianie.

²⁸ Pismo znak PS.II.3146.43.2.2024.MK z 6 września 2024 r.

²⁹ Tj.: a/ wniosek przekazany w terminie do 11 października 2024 r. na kwotę 745 tys. zł (w odpowiedzi na pismo Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego znak PS.II.3146.43.6.2024.MK z 10 października 2024 r.), b/ wniosek przekazany w terminie do 30 października 2024 r. na kwotę 135,3 tys. zł (w odpowiedzi na pismo Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego znak PS.II.3146.43.6.2024.MK z 24 października 2024 r.), c/ wniosek w terminie do 29 listopada 2024 r. na kwotę 0 zł.

³⁰ W kwocie tej uwzględnione zostały również środki przeznaczone na sfinansowanie kosztów obsługi zadania (26,4 tys. zł).

środki te wpłynęły 18 października 2024 r. – 767,4 tys. zł oraz 7 listopada 2024 r. – 139,4 tys. zł) oraz b/ 15 listopada 2024 r. – 150 tys. zł (na rachunek MCS środki te wpłynęły 20 listopada 2024 r.).

W związku z brakiem możliwości wydatkowania części środków 30 grudnia 2024 r. Dyrektor MCS zwróciła do budżetu Wojewody Opolskiego kwotę 127 tys. zł.

(akta kontroli str. 100-117)

11. Kontrolowana jednostka wydatkowała na realizację zadania zleconego z zakresu administracji rządowej, dotyczącego wypłaty bonu energetycznego kwotę 929,8 tys. zł.

Przedmiotowe środki obejmowały: a/ świadczenie społeczne – bon energetyczny – 902,7 tys. zł, b/ wynagrodzenia osobowe pracowników – 9,7 tys. zł, c/ składki na ubezpieczenia społeczne – 1,7 tys. zł, d/ składki na Fundusz Pracy – 0,2 tys. zł, e/ zakup materiałów i wyposażenia – 9 tys. zł, f/ zakup usług pozostałych – 4,3 tys. zł, g/ szkolenia pracowników – 2 tys. zł, h/ wpłaty na PPK finansowane przez podmiot zatrudniający – 0,1 tys. zł.

Powyższe dane wynikające z ewidencji księgowej prowadzonej w MCS zgodne są z rozliczeniem dotacji przekazanych 23 stycznia 2025 r. Wojewodzie Opolskiemu.

(akta kontroli str. 112-113, 117-120, 161-239)

12. W kontrolowanej jednostce podejmowano działania mające na celu wypłatę należnych świadczeń w sposób określony w art. 5 ust. 1 ustawy o bonie energetycznym, tj. niezwłocznie.

Spośród 2 281 bonów energetycznych przyznanych w 2024 r. świadczenie to wypłacono 2 277 gospodarstwom domowym. Dyrektor MCS wyjaśniła, że różnica pomiędzy liczbą świadczeń przyznanych a wypłaconych wynika z faktu, że dwa bony nie zostały jeszcze wypłacone, a dwa kolejne zostały przyznane, ale nigdy nie będą wypłacone, ponieważ przed wypłatą prawo do świadczenia zostało uchylone. Okres pomiędzy zatwierdzeniem dokumentu przyznającego świadczenie a jego wypłatą wynosił od zera do 110 dni³¹, przy czym okres na wypłatę świadczeń przyznanych od 18 października 2024 r. (tj. od dnia otrzymania przez MCS środków finansowych na wypłatę bonu energetycznego) wynosił od zera do 18 dni³². Spośród 1 068 bonów energetycznych przyznanych od 18 października 2024 r. w jednym przypadku wnioskodawca otrzymał środki finansowe w okresie dłuższym niż siedem dni, jednak jak poinformowała Dyrektor MCS było to spowodowane faktem, że klient nie odebrał przekazu pocztowego i dopiero za drugim razem udało się dokonać skutecznej wypłaty, więc liczba dni od rozstrzygnięcia do pierwszej próby wypłaty wynosi de facto cztery dni.

(akta kontroli str. 160-239, 659-769)

13. Rozliczenie dotacji celowej z budżetu państwa przeznaczonej na wypłatę bonu energetycznego zostało przekazane przez kontrolowaną jednostkę do Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w terminie określonym w art. 6 ust. 2 ustawy o bonie energetycznym. Dane zawarte w tym dokumencie były zgodne

³¹ W sprawie, w której wypłata nastąpiła w 110 dniu od sporządzenia informacji o przyznaniu (8 sierpnia 2024 r.), po otrzymaniu środków MCS podjął nieskuteczną próbę ich przekazania wnioskodawcy. Dopiero następny przekaz został odebrany przez tą osobę.

³² Liczba gospodarstw, którym przyznano bon w terminie: a/ zero dni – 51, b/ jednego dnia – 394, c/ dwóch dni – 286, d/ trzech dni – 39, e/ czterech dni – 153, f/ pięciu dni – 221, g/ sześciu dni – 63, h/ siedmiu dni – jedno gospodarstwo, i/ 18 dni – jedno gospodarstwo.

z ewidencją służącą do obsługi świadczeń, a kwoty dokonanych wypłat odpowiadały zapisom w ewidencji księgowej MCŚ.

Rozliczenie dotacji celowej z budżetu państwa przeznaczonej na wypłatę bonu energetycznego Dyrektor MCŚ podpisała na podstawie pełnomocnictw szczególnych wydanych przez Prezydenta Miasta Opola.

Według danych zawartych w ww. sprawozdaniu Wojewoda Opolski przyznał Gminie Miasto Opole dotację w kwocie 1 056,7 tys. zł, przy czym 127 tys. zł zwrócono dysponentowi części 86/15 – *Województwo opolskie* budżetu państwa jako środki niewykorzystane w 2024 r. Spośród 929,8 tys. zł faktycznie wydatkowanych środków kwotę 902,7 tys. zł stanowiły wypłacone świadczenia a 27,1 tys. zł – koszty obsługi tego zadania.

Rozliczenie przedmiotowej dotacji obejmowało również wskazanie danych dotyczących liczby poszczególnych grup gospodarstw domowych, którym przyznano bon energetyczny oraz łączną kwotę wypłaconych tym grupom świadczeń z podziałem na bon energetyczny oraz bon energetyczny w podwyższonej kwocie. I tak, świadczenia przyznano 2 277 gospodarstwom domowym na łączną kwotę 902,7 tys. zł, w tym, bon energetyczny w podstawowej wysokości przyznano 1 997 gospodarstwom domowym na łączną kwotę 708 tys. zł³³, a bon energetyczny w podwyższonej kwocie – 280 gospodarstwom domowym na łączną kwotę 194,8 tys. zł³⁴.

(akta kontroli str. 36-37, 112-120, 161-239, 774-784)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

V. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

³³ Odpowiednio: a/ 1 045 gospodarstwom jednoosobowym (łączna kwota: 308,8 tys. zł), b/ 497 gospodarstwom dwu- lub trzyosobowym (łączna kwota: 184,9 tys. zł), c/ 392 gospodarstwom cztero- lub pięcioosobowym (łączna kwota: 178,5 tys. zł), d/ 63 gospodarstwom sześć- lub więcej osobowym (łączna kwota: 35,7 tys. zł).

³⁴ Odpowiednio: a/ 125 gospodarstwom jednoosobowym (łączna kwota: 71,6 tys. zł), b/ 94 gospodarstwom dwu- lub trzyosobowym (łączna kwota: 66,8 tys. zł), c/ 56 gospodarstwom cztero- lub pięcioosobowym (łączna kwota: 50,8 tys. zł), d/ pięciu gospodarstwom sześć- lub więcej osobowym (łączna kwota: 5,6 tys. zł).

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w postaci elektronicznej z użyciem kwalifikowanych podpisów elektronicznych.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury w Opolu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Opole, 20 marca 2025 r.

Kontroler
Agnieszka Haba
specjalista kontroli państwowej
/-/
/podpisano elektronicznie/

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Opolu
Dyrektor
Arkadiusz Kuglarz
p. o. Dyrektora
/-/
/podpisano elektronicznie/

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym dokonał:

p. o. Dyrektora Delegatury
Delegatura w Opolu
Arkadiusz Kuglarz
/- /
/ podpisano elektronicznie /